

Ръководство за потребителите относно Европейската процедура за иски с малък материален интерес

Кратко въведение в основните практически аспекти
на използването на процедурата въз основа на регламента

Ръководство за потребителите относно

Европейската процедура за искове с малък материален интерес

Кратко въведение в основните практически аспекти на използването на процедурата въз основа на регламента

Относно настоящото ръководство

Целта на настоящото ръководство е да се направи пряко въвеждане в европейската процедура за искове с малък материален интерес, наричана в цялото ръководство „ЕПИММИ“. Ръководството е предназначено да помогне на потребителите на ЕПИММИ да разберат какво включва всеки етап от процедурата. По-специално то следва да помогне на дадена страна, която желае да започне дело по ЕПИММИ, както и на страната, срещу която е образувано дело.

Ръководството е сравнително кратко и ясно, за да бъде леснодостъпно и разбираемо. То не навлиза в големи подробности, като целта е описанието на отделните аспекти на процедурата да се запази възможно най-кратко и опростено.

За по-подробно описание на ЕПИММИ и за допълнителна информация, която може да позволи на ползвателите на ЕПИММИ да се запознаят с процедурата по-отблизо, може да се направи справка в придружаващото Практическо ръководство, като препратките към неговото съдържание могат да бъдат намерени в повечето точки на Ръководството за потребителите по следния начин — „ПР 1.1“.

За улеснение настоящото ръководство е разделено на части, както следва:

Съдържание

Въведение — Предприемане на правни действия за събиране на презгранично вземане в ЕС	5
Част първа — Цел, употреба и приложно поле на ЕПИММИ	8
ЧАСТ ВТОРА — Разходи и разноски?	12
Част трета — Подаване на иск с малък материален интерес в съда	16
Част четвърта — Отговаряне на иск	22
Част пета — Пристъпване към постановяване на решение	26
Част шеста — След постановяване на решението	30

Въведение — Предприемане на правни действия за събиране на презгранично вземане в ЕС

Ако възникне презгранично вземане и ищецът не може да получи плащане, изпълнение на задължението, от което произтича вземането, или да договори приемливо уреждане на иска, може да е необходимо предприемането на правни действия. В такава ситуация има няколко различни процедури, които могат да се приложат, в зависимост от размера и естеството на иска и дали той се оспорва или не.

Следователно преди да предприеме правни действия за събиране на вземане, съответното физическо лице или предприятие в ЕС ще трябва да реши коя процедура да използва. Това решение ще зависи до голяма степен от обстоятелствата в конкретния случай, защото макар процедурите да се припокриват до известна степен, те са предназначени най-вече за уреждане на различни ситуации.

Кога е уместно да се използва ЕПИММИ?

ЕПИММИ може да се използва за искове на стойност до 5 000 EUR, включително искове, които не са насочени към плащане на парична сума, и може да се използва както при искове, които се оспорват, така и искове, които не се оспорват. ЕПИММИ е предназначена да бъде сравнително бърза и не особено скъпа процедура. Тя е особено полезна за ищци, които не желаят да ползват услугите на или да бъдат представлявани от адвокат, тъй като правното представителство не е задължително.

ЕПИММИ може да се използва за повечето презгранични искове от гражданско или търговско естество, включително тези, които произтичат от договори, вземания за обезщетение за загуба или вреди, както и за доставка на стоки. Някои видове дела обаче са изключени от приложното поле на ЕПИММИ. Такива са семейноправните дела и делата за издръжка, трудовоправни спорове и социално осигуряване, както и делата, свързани с обявяване в несъстоятелност.

По принцип ЕПИММИ е писмена процедура, която се провежда със стандартни формуляри. Устно изслушване се провежда само по делата, за които не е възможно да се постанови решение въз основа на писмените доказателства или една от страните е поискала устно изслушване и съдът го счита за необходимо за решаване на делото или ако това е в интерес на справедливостта. Освен това ищците, използващи ЕПИММИ, имат право да получат помощ при попълване на исковия формуляр. Съдилищата следва да дават указания по процесуалните въпроси.

Други процедури за събиране на презгранични вземания

При разрешаването на проблем по дело с участие на потребители могат да се използват алтернативни механизми за разрешаване на спорове. [Директивата за APC](#) предвижда правила за извънсъдебно решаване на спорове в държавите членки, които гарантират качеството на органите за решаване на спорове. [Платформата за ОРС](#) може да се използва за изпращане на жалби, произтичащи от онлайн продажби

и услуги между потребители и търговци, към одобрен орган за решаване на спорове.

При разглеждане на съдебна процедура ЕПИММИ е на разположение за иск, чиято стойност не надвишава 5 000 EUR и който не е извън приложното поле на процедурата. Преди да решите дали да използвате ЕПИММИ е препоръчително да проучите дали за съответния вид иск евентуално е подходяща или задължителна друга процедура. За събиране на презгранични вземания в ЕС съществуват следните варианти:

- За всички **презгранични иски за издръжка** се прилага Регламентът относно задълженията за издръжка. Допълнителна информация може да бъде намерена на европейския портал за електронно правосъдие в раздел „Задължения за издръжка“, вж. https://e-justice.europa.eu/content_maintenance_obligations-355-bg.do
- За презгранични иски, които се отнасят до **завещания и наследство**, се прилага Регламентът за наследяването. Допълнителна информация може да бъде намерена на европейския портал за електронно правосъдие в раздел „Наследство“, вж. https://e-justice.europa.eu/content_succession-538-bg.do
- За безспорни вземания, при които е било издадено съдебно разпореждане или друго потвърждение на правото на парична сума, може да се използва **европейско изпълнително основание** („ЕИО“) . За повече информация относно ЕИО може да се направи справка в Практическото ръководство за прилагането на Регламентът относно европейско изпълнително основание, което може да бъде намерено онлайн на: http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_european_enforcement_order_bg.pdf

- За парични иски, които не са свързани с издръжка и за които ищецът смята, че **не са или няма да бъдат оспорвани**, е подходяща процедурата за **европейска заповед за плащане („ЕЗП“)**. Тази възможност е особено привлекателна за ищци, които се опитват да съберат парични дългове от множество длъжници, тъй като е предназначена за бързо уреждане на иски, които не могат да бъдат оспорвани. Освен това тя е специално предназначена за електронно подаване на молби, когато това е възможно.
- За повече информация относно ЕЗП може да се направи справка в Практическото ръководство за прилагането на Регламентът за европейската заповед за плащане, което може да бъде намерено онлайн на: <http://ec.europa.eu/justice/civil/document/>
- За други видове граждански и търговски иски, включително иски на стойност над 5 000 EUR, може да съществуват национални процедури, тъй като в някои държави членки има специални процедури за конкретни видове иски. Приети са европейски правила за определяне на това кой съд може да разглежда дела между няколко държави членки. Когато трябва да се изпълни национално решение или заповед в друга държава членка, трябва да се следва процедурата от Регламентът „Брюксел I“ (переработена версия). Информация за този регламент е на разположение на европейския портал за електронно правосъдие, в раздел „Брюксел I (переработена версия)“, вж: https://e-justice.europa.eu/content_brussels_i_regulation_recast-350-bg.do. Уебсайтът на европейския портал за електронно правосъдие съдържа голямо количество материали за презграничните съдебни спорове по граждански и търговски дела в ЕС¹.

⁽¹⁾ Вж. https://e-justice.europa.eu/content_going_to_court-32-bg.do

Как да се избере коя процедура да се използва

Ищецът следователно може да избира измежду няколко процедури. Как да направи своя избор?

Схемата по-долу дава представа за пригодността на отделните процедури за различните видове дела.

ЧАСТ ПЪРВА

Цел, употреба
и приложно поле
на ЕПИММИ

1.1 Какво представлява европейската процедура за искове с малък материален интерес? – ПР 1.1

ЕПИММИ е вид съдебна процедура за предявяване на граждански искове в ЕС, която:

- се използва само за презгранични дела: вж. 1.2;
- се използва за искове на стойност до 5 000 EUR: вж. 1.4;
- може да се използва за парични и непарични искове;
- може да се използва както за спорни, така и за безспорни искове;
- няма нужда от представителство от адвокат, то не е необходимо, но не е и забранено;
- е предназначена да бъде сравнително бърза, лесна за използване и по-малко скъпа от други процедури;
- не замества подобни национални процедури и следователно е незадължителна, което означава, че ако може да се използва за даден иск, обикновено съществува и национална процедура, която може да се използва за предявяване на иска, като ищецът трябва да избере между двете процедури.

1.2 Какво означава презгранично дело? – ПР 2.2.2

Дело, при което поне една от страните не е установена в държавата членка, в която се намира съдът, който разглежда иска².

Дали делото е презгранично или не се определя към датата, на която компетентният съд е получил иска.

1.3 Какви видове искове могат да бъдат предявени чрез ЕПИММИ? – ПР 2.1.4

ЕПИММИ може да се използва за повечето видове граждански или търговски искове, като например:

- плащане на парична сума;
- вреди, произтичащи от злополуча;
- доставка на стоки или други движими вещи;
- искане за изпълнение на договор;
- прекратяване или предотвратяване на незаконно действие.

⁽²⁾ Трябва да се има предвид, че Дания не е обвързана от Регламента и следователно иск срещу установена в Дания страна трябва да бъде предявен съгласно действащата там процедура.

1.4 Как да постъпя, ако искът не надхвърля 5 000 EUR? – ПР 2.1.1

Ако искът се отнася до плащане на парична сума, стойността му ще бъде тази сума.

Ако искът не се отнася до плащането на парична сума, трябва да се определи стойността на такъв непаричен иск — ПР 2.1.2.

Ако в случай на неизпълнение на непаричния иск има възможност да се подаде паричен иск, това трябва да се посочи отделно.

Когато се изчислява стойността на иска, се изключват всички лихви, разходи и разноски.

1.5 Искове в евро или в друга валута

Финансовата стойност на иска ще трябва да бъде посочена във валутата, използвана от съда. Това може да се направи в исковия формуляр (формуляр А), който дава възможност за това в точка 7. Когато използваната от съда валута е различна от използваната от ищеца валута при изготвянето на иска, стойността на иска ще трябва да бъде посочена в подходящата валута чрез конвертиране на заявената сума във валутата на съда. След това искът следва да бъде посочен в тази валута, както е предвидено в точка 7 от исковия формуляр.

Освен това, тъй като не всички държави от ЕС, използват еврото, за да се определи дали искът не надвишава финансовия праг от 5 000 EUR, ищецът ще трябва да конвертира стойността на иска в евро в деня, в който искът се подава в съда. Не е необходимо в исковия формуляр да се посочва стойността в евро, освен ако съдът, до който се изпраща искът, използва именно еврото.

Възможно е държавите членки да разполагат със специални процедури за конвертиране на валута, така че когато е необходимо конвертиране, е препоръчително да се обърнете предварително към съда, за да разберете какви са приложимите ред и условия. Съдилищата също така ще могат да ви информират дали биха приели искове във валута, различна от тази на съответната държава членка.

1.6 Има ли граждански искиве, които не могат да бъдат предявени чрез ЕПИММИ? – ПР 2.3.1

Някои граждански искиве са изключени от приложното поле на ЕПИММИ, както е посочено в член 2 от Регламента за ЕПИММИ, например искиве за издръжка и искиве, произтичащи от трудови договори. Исковете, свързани с данъчни, митнически или административни дела, също са изключени.

Някои други искиве не се считат за граждански и търговски искиве. За повече информация относно категоризирането на тези искиве вж. ПР 2.1.5.

1.7 Необходимо ли е да се наеме адвокат, за да се използва ЕПИММИ? – ПР 9.1.1

Не е необходимо да се наеме адвокат, но също така не е и забранено.

Ако една от страните по дело по ЕПИММИ наеме адвокат, това може да се отрази върху присъждането на разноските от съда: вж. ПР 9.1.2 и част втора.

ЧАСТ ВТОРА

Разходи и разноси?

1.1 Колко струва използването на ЕПИММИ? – ПР 3.4

В повечето държави от ЕС, ще трябва да се плати такса на съда за подаване на молбата за започване на ЕПИММИ. Подробностите за плащането на тази такса трябва да бъдат посочени от ищеца в точка 6 от исковия формуляр (формуляр А).

Въпросната сума е различна, като информация за това следва да се търси на европейския портал за електронно правосъдие в раздел **Съдебни такси за процедурата за искове с малък материален интерес**.

Освен това може да има разходи, ако се ползват услугите на адвокат, а също и за определени свидетели, като например експерти.

1.2 Осъждане на загубилата страна да плати разходите

По принцип в края на делото съдът осъжда загубилата страна да плати разходите. Тези разходи трябва да бъдат съразмерни с иска и съдът не следва да присъжда несъразмерни разходи за покриване на хонорарите на адвокатите³.

1.3 Съпътстващи разходи за ЕПИММИ

Въпреки че ЕПИММИ е предназначена да бъде процедура със сравнително ниски разходи, все пак трябва да се очаква, че използването на процедурата ще се съпътства от разходи дори страната да не е наела адвокат. Когато се ползват услугите на адвокат, наелата го страна трябва да има предвид, че е възможно дори и да спечели делото, разходите за правна консултация по делото да не ѝ бъдат непременно присъдени.

1.4 Разходи при провеждане на изслушване

Освен плащането на съдебните такси, посочени в точка 2.1, страните следва да имат предвид, че има съпътстващи разходи, ако поискат изслушване и съдът се съгласи. В този случай страните могат да очакват да се наложи да платят разходите за всички експерти и други свидетели, за превод на документите и за всяка специална процедура, използвана по време на изслушването, например видеоконферентна връзка. Съдът трябва да има предвид допълнителните разходи, ако делото изисква устни показания от страните и евентуалните свидетели, и ще взема експертни доказателства или устни показания само ако не е възможно да постанови решение на базата на други доказателства.

⁽³⁾ Вж. член 16.

Като цяло разходите, свързани с провеждането на изслушване, следва да бъдат сведени до минимум, тъй като съдът следва да използва най-опростения метод за събиране на доказателства, който е най-малко обременителен за страните⁴.

1.5 Кой плаща разходите за ЕПИММИ? – ПР 6.4

По принцип страната, срещу която е произнесено решението, плаща съдебните разноси на другата страна. Както вече беше отбелязано, съдът ще определи разноските въз основа на правилото, че не се присъждат разходи, които са несъразмерни спрямо стойността на иска или са били извършени без нужда, като това включва разходите, платени от спечелилата страна, ако тя е наела адвокат.

(⁴) Вж. член 9.1.

1.6 Разходи по изпълнението

На ищците се препоръчва преди подаването на иска да проучат всички елементи, които показват дали си заслужава искът да се предявява. Тези елементи включват разходите за процедурата, както и основните въпроси за това дали ответникът разполага със средства, за да плати иска, или от които той може да бъде платен. Ищците също така трябва да са наясно, че освен разходите за ЕПИММИ, ще трябва да се платят определени разходи за принудително изпълнение на решението, по-специално съответните разходи във връзка с присъдената сума.

ЧАСТ ТРЕТА

*Подаване на иск с малък
материален интерес
в съда*

2.1 Как се подава иск? – ПР 3

Първото нещо, което трябва да направите, преди да използвате ЕПИММИ, е да определите основанието на иска и да съберете всички писмени доказателства, които са необходими в негова подкрепа.

За да започнете процедурата, след като тези доказателства са събрани, е необходимо да получите копие от иския формуляр, тъй като ЕПИММИ по същество е писмена процедура.

2.2 Откъде може да получите исков формуляр? – ПР 3.2

Иския формуляр (формуляр А) следва да бъде предоставен на разположение във всички държави от ЕС, във всеки съд или правораздавателен орган, пред който може да се започне ЕПИММИ, в това число на уебсайтовете на националните съдилища.

В зависимост от предвиденото в държавите членки формулярът може да бъде на разположение и на други обществени места, като например обществени библиотеки, консултантски центрове и организации на потребителите.

Освен това електронните версии на формуляра, както и на другите формуляри по ЕПИММИ, са налични на всички официални езици на ЕС. Те могат да бъдат намерени в раздела „Формуляри с динамично съдържание“ на европейския портал за електронно правосъдие. Това е връзката към версията на български език.

https://e-justice.europa.eu/content_small_claims_forms-177-bg.do

2.3 Как се използва иския формуляр?

Формулярът съдържа подробни инструкции за попълване.

2.4 Предоставя ли се помощ за попълване на формуляра? – ПР 4.1.3

Държавите от ЕС трябва да осигурят практическа помощ при попълване на формулярите по ЕПИММИ на ищите и на другите страни.

2.4.1 Помощ от персонала на съда

Предоставянето на помощ от персонала на съда при попълване на формуляра не може да обхваща предоставяне на правна консултация. Консултантските агенции обаче могат да ви посъветват по отношение на разглеждането на иска по същество.

2.4.2 Други източници на помощ

Помощта за попълване на исковия формуляр се предоставя по различен начин в зависимост от предвиденото във всяка държава членка. В много държави членки са създадени мрежи от потребителски, правни и други консултантски центрове, където ищите и съответно ответниците могат да потърсят съвет относно формулярите и процедурите в рамките на ЕПИММИ. Освен това на местата, в които има достъп до мрежата на европейските потребителски центрове (МЕПЦ), тя може да предостави потребителски съвети на ищите във връзка с икове по ЕПИММИ. На ищите и на ответниците се препоръчва да проверят какви услуги се предлагат там, където живеят, като в тази връзка могат да направят справка в уебсайтове като този на Европейската комисия⁵ и европейския портал за електронно правосъдие⁶.

⁽⁵⁾ Вж. http://ec.europa.eu/consumers/ecc/index_en.htm

⁽⁶⁾ Вж. точка 2.2.

2.5 Искане за устно изслушване – ПР 5.3

По принцип ЕПИММИ е писмена процедура, поради което информацията, която съдът ще вземе под внимание, ще бъде в писмен вид, и поради това не е необходимо присъствие в съда.

Съдът се произнася по делото въз основа на предоставената от ищеца информация, а ако ответникът оспорва искът, и информацията, представена от него.

Въпреки това съдът може да проведе устно изслушване, ако прецени, че не може да постанови решение на базата на писмените доказателства. Ищецът и ответникът също имат право да поискат изслушване. Ако до съда бъде подадено такова искане, той трябва да проведе изслушване, освен ако смята, че това не е необходимо за справедливото протичане на производството.

Ищецът може да поиска устно изслушване, като попълни съответната точка в исковия формуляр, тоест точка 8.3, и да представи основанията за искането си. Ищецът може да поиска устно изслушване, като отговори на въпрос 3 от част II и представи основанията си.

2.6 До кой съд трябва да бъде изпратен формулярът? – ПР 3.1

Съдът, който е компетентен да гледа делото, обикновено е съдът по мястото на установяване на ищеца или ответника.

Необходимо е първо да се определи съдилищата на коя държава или държави от ЕС са компетентни съгласно съответното законодателство на ЕС (Регламент „Брюксел I“ (преработена версия)). Това означава да се проучи как се прилагат в конкретния случай правилата относно компетентността и след това да се установи кое от съдилищата може да поеме делото в съответната държава.

За потребителите е особено важно да са наясно с възможността да подадат молба в съда в държавата, в която живеят. За тази цел потребителят се определя като лице, което не действа с търговска или стопанска цел във връзка с предмета на спора, за който е подаден искът (по отношение на правилата относно компетентността, засягащи потребителите, вж. по-специално ПР 3.2.1).

Допълнителна информация за правилата относно компетентността може да бъде намерена на европейския портал за електронно правосъдие

2.7 Изпращане на исковия формуляр до съда – ПР 3.6

Исковият формуляр може да бъде изпратен до съда по пощата или чрез всяко друго средство за комуникация, което е допустимо за съответния съд, както и да бъде подаден лично в съда.

Информация за начините на подаване на исковия формуляр следва да бъде налична на европейския портал за електронно правосъдие, както и на местните уебсайтове в съответната държава

2.8 Какви документи трябва да бъдат изпратени заедно с исковия формуляр? – ПР 3.5

Тъй като ЕПИММИ е писмена процедура, всички необходими документи в подкрепа на молбата трябва да бъдат изпратени заедно с исковия формуляр. Те могат да включват заповеди, разписки, фактури или доклади, кореспонденция между страните, както и фотографии и друг нагледен материал. Какво ще бъде необходимо ще зависи от фактите по делото. Целта е да се гарантира, че съдът разполага с цялата необходима информация, на която да основе своето решение.

2.9 На какъв език следва да бъдат подадени формуляр А и другите документи? – ПР 3.7

Исковият формуляр и подкрепящите документи следва да бъдат подадени на езика, използван от съда, или на друг език, който съдът би приел. Тази информация следва да бъде налична на съответните уебсайтове. Възможно е да не е необходимо да превеждате подкрепящите документи. Понякога може да бъде от полза да се обърнете за това пряко към съда.

2.10 Има ли нещо друго, което трябва да бъде изпратено с иска? – ПР 3.3

Когато съдът изисква плащането на такса за подаване на иска, може да се окаже необходимо да предоставите на съда информация относно начина на плащане на таксата. В исковия формуляр има празно място, предназначено за тази цел (вж. също така точка 2.1 по-горе). В някои държави членки може да е необходимо да платите таксата, преди съдът да започне процедурата.

В случай че става въпрос за дело, по което ответникът оспорва вземането, може да бъде от полза съдът да се запознае с други доказателства, които ищецът евентуално би искал да представи, включително имената на свидетели и всички медицински, технически или други експертни лица.

2.11 Какво се случва, когато съдът получи исковия формуляр? – ПР 4.1.1 и 4.1.2

Най-напред съдът проверява получения формуляр и придружаващите го документи, за да се увери, че формулярът е правилно попълнен, след това, че искът попада в приложното поле на ЕПИММИ и накрая дали той е основателен или не.

Съдът ще уведоми ищеца, ако искът остава извън приложното поле на ЕПИММИ или ако счита, че той е неоснователен. Той също така може да поиска от ищеца да допълни или да поправи исковия формуляр.

2.12 Разглеждане на искане за поправяне на исковия формуляр – ПР 4.1.3

Съдът може да изпрати на ищеца формуляр Б, с който ищецът следва да попълни или да поправи исковия формуляр. Това може да включва промяна на езика, на който е изготвен искът, вписване на допълнителна информация, която се изисква от съда, преди да вземе решение дали искът попада в приложното поле на ЕПИММИ, или дали е основателен, или просто да се поправят очевидни грешки.

Съдът определя срока, в който ищецът трябва да отговори на искането, отправено във формуляр Б. Ако ищецът не попълни или не поправи исковия формуляр в срока, определен от съда, молбата се отхвърля. При изключителни обстоятелства съдът може да удължи срока, ако прецени, че това е необходимо за защита на правата на страните.

2.13 Какво се случва, ако съдът заключи, че искът е извън приложното поле на ЕПИММИ? – ПР 4.1.2

Ако съдът заключи, че искът е извън приложното поле на ЕПИММИ, той не го отхвърля. Ищецът има възможност да оттегли иска, а ако това не се случи, съдът образува производство по иска съгласно подходящата национална процедура, която е най-сходна с процедурата.

2.14 Какво се случва, ако съдът отхвърли иска? – ПР 4.1.1

Отхвърлянето на този етап е процедурно решение и искът не се разглежда по същество. Това означава, че ищецът може да подаде иска повторно съгласно ЕПИММИ (като вземе под внимание причините за отхвърляне на първоначалния иск) или подходящата национална процедура.

2.15 Кой уведомява ответника за иска? – ПР 4.2

Съдът попълва част 1 от формуляра за отговори (формуляр В) и го изпраща на ответника заедно с копия на подкрепящите документи, когато е подходящо. Съдът прави това в срок от 14 дни след получаването на правилно попълнения или поправения исков формуляр.

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА

Отговаряне на иск

3.1 Варианти за ответника при връчване на иска – ПР 4

Ответникът има право или да отговори на иска, след като му е бил връчен, или да не прави нищо.

3.2 Последици, ако не се отговори на иска

Ако ответникът не отговори на иска в срок от 30 дни от връчването му или до изтичането на предоставеното от съда удължаване на този срок (вж. точка 3.3), съдът ще постанови решение по иска.

3.3 Отговаряне на иска – ПР 4.3

Ответникът може да отговори на иска, като използва част II от формуляр В или по всякакъв друг подходящ начин. Отговорът трябва да бъде придружен от всички уместни документи, които подкрепят доводите на ответника. Отговорът следва да бъде представен в срок от 30 дни от връчването. Срокът от 30 дни може да бъде удължен от съда при извънредни обстоятелства, ако това е необходимо за защита на правата на страните. За удължаването трябва да бъде подадена молба до съда съгласно подходящите процедури на съответния съд.

3.4 Възможности за отговор на иска – ПР 4.3

Ответникът разполага с различни варианти за отговор на иска. Те включват:

- плащане на поисканата сума за уреждане на делото;
- признаването на иска по същество и
 - съгласяване, че исканата сума може да бъде платена и извършване на плащането и/или
 - предлагане да се извърши плащане за уреждане на целия иск чрез разсрочено плащане на сумата или чрез плащане на вноски, или
- оспорване на исканата сума;
- оспорване на иска по същество,
 - на целия иск или на част от него;
 - а също и по отношение на исканата сума;
- и изготвяне на насрещен иск, като се използва исков формуляр А;
- оспорване на компетентността на съда, без да се оспорва искът по същество;
- оспорване на иска по процедурни причини, например
 - предметът е извън приложното поле на ЕПИММИ, или
 - стойността на иска надхвърля финансовия праг за ЕПИММИ, или
- искът не е презграничен⁷.

(⁷) Вж. точка 1.2.

3.5 Искане за устно изслушване. Вж. също точка 3.5

Ответникът също така може да поиска устно изслушване, като използва част II, точка 3 от формуляр В, и като посочва в част II, точка 2 от формуляр В какви свидетели и други доказателства ще бъдат представени, както и да приложи всички съответни подкрепящи документи по отношение на всеки подаден насрещен иск.

Важна забележка: Правилата по отношение на езика са едни и същи за иска, за отговора и за насрещния иск (вж. точка 3.9).

3.6 Какво се случва, ако оспорването на компетентността е успешно? – ПР 3.1.2.1 и 3.2.2

Ако оспорването на компетентността е успешно, например когато искът е срещу потребител и не са били спазени правилата за компетентност на съда по местоживеенето на потребителя, искът не може да се разглежда по-нататък и ищецът трябва да го оттегли, като евентуално подаде нов иск в съд, който е компетентен.

3.7 Иск извън приложното поле на ЕПИММИ: какво се случва? – ПР 2.1 и 4.1.2

Ако съдът заключи, че искът е извън приложното поле на ЕПИММИ поради стойността или предмета на иска, той трябва да информира страните в срок от 30 дни от получаването на отговора на ответника. В този случай ЕПИММИ не може да се започне. Ищецът може да оттегли иска и да обмисли дали да подаде нов иск съгласно подходящата национална процедура или съдът може да образува производство по иска съгласно съответното национално процесуално законодателство.

3.8 Какво се случва, ако насрещният иск надхвърля финансовия праг? – ПР 4.4

Ако стойността на насрещният иск надхвърля финансовия праг, който е 5 000 EUR, искът и насрещният иск попадат извън приложното поле на ЕПИММИ и тя не може да се започне. Последниците от това са представени в точка 4.6. За тази цел стойността на насрещния иск и тази на иска се оценяват отделно, без да се обединяват.

3.9 Какво може да направи ищецът, когато ответникът подаде отговор? – ПР 4.5

Съдът трябва да изпрати на ищеца копие от отговора на ответника и всички придружаващи документи в срок от 14 дни от получаването им. Това важи и за всички насрещни искове, подадени от ответника. Ищецът има 30 дни да отговори на насрещния иск. Той може да направи това, като използва формуляра за отговори или по друг подходящ начин. Подобно на отговора на ответника до съда, 30-дневният срок може да бъде удължен от съда (вж. точка 4.3).

ЧАСТ ПЕТА

*Пристъпване към
постановяване на
решение*

4.1 Каква е ролята на съда при решаване на спорни въпроси? – ПР 5.1

По принцип ЕПИММИ е писмена процедура и съдът следва да поеме инициативата по отношение на това какви доказателства и допълнителна информация са необходими, за да се вземе решение по всички спорни въпроси, както и как доказателствата ще бъдат получени от съда.

4.2 Какви са вариантите за съда? – ПР 5

Съдът разполага със следните варианти:

- да поиска допълнителни подробности за иска и/или насрещния иск;
- да получи доказателства;
- да проведе устно изслушване.

4.3 Какво се случва, ако съдът поиска допълнителна информация от страните? – ПР 4.1 и 5.2

Освен че може да поиска допълнителна информация от ищеца, когато подава исков формуляр (вж. точка 3.12), или от ответника, който подава насрещен иск, съдът има правомощията да поиска от страните да предоставят допълнителни подробности по отношение на иска и/или насрещния иск в срок, определен от съда. Този срок не трябва да бъде повече от 30 дни от деня, в който съдът е получил отговора на ответника по иска или съответно отговора на ищеца по насрещния иск.

При изключителни обстоятелства срокът може да бъде удължен, но само ако това е необходимо за защита на правата на страните. За целта до съда трябва да се подаде молба за такова удължаване съгласно подходящите процедури на съответния съд.

4.4 Какво се случва, ако страните не се съобразят с искането на съда? – ПР 5.2

Когато съдът определя срок за получаване на поисканата допълнителна информация, той трябва да информира страните за последиците, ако не предоставят исканата от съда информация в определения или евентуално удължения срок. Те биха могли да включват отхвърляне на иска или насрещния иск, или постановяване на решение срещу неизправната страна.

4.5 Какво се случва, ако съдът реши да проведе устно изслушване? – ПР 5.3

Съдът може да реши да проведе устно изслушване, ако е на мнение, че не може да постанови решение въз основа на писмените доказателства или ако страна е поискала такова устно изслушване и молбата ѝ не е била отхвърлена: вж. точка 3.5. Ако съдът реши да проведе устно изслушване, той трябва да призове страните и изслушването трябва да се проведе в срок от 30 дни от връчването на призовките. При изключителни обстоятелства срокът от 30 дни може да бъде удължен, но само ако това е необходимо за защита на правата на страните.

4.6 Какво става с доказателствата по време на устното изслушване? – ПР 5.1, 5.4 и 5.5

Ако съдът реши да проведе устно изслушване, той решава какви са необходимите доказателства, за да се вземе решение по делото и как следва да бъдат представени тези доказателства. Съдът ще уведоми страните какви са необходимите доказателства, включително устни, и как следва да бъдат представени. Доказателствата могат да бъдат представени под формата на писмени декларации на страните и всички свидетели, включително експерти.

Съдът може да разпорежи доказателствата да бъдат представени чрез използване на ИКТ методи, като например видеокоферентни разговори или други средства на комуникационните технологии, ако това е възможно. Въпреки че съдът взема окончателното решение какви доказателства ще бъдат разгледани и по какъв начин да бъдат представени, страните винаги имат възможност да направят предложения относно доказателствата, включително относно използването на такива ИКТ приложения. Както е посочено в точка 2.4, съдът трябва да използва най-евтиния и възможно най-опростен метод за получаване на доказателства и трябва да има предвид разходите за това.

4.7 Трябва ли и двете страни да присъстват на устното изслушване?

Като се вземат под внимание разностите, ако съдът поиска устни показания, той може да реши да не задължава една от страните или и двете страни да присъстват, или доказателствата от едната от тях

или от двете могат да бъдат представени под формата на писмена декларация, подадена до съда.

4.8 Необходимо ли е присъствието на адвокат на устното изслушване?

Както по принцип е нормално за ЕПИСИ, не е необходимо да се наема адвокат за изслушването. Допустимо е страните да наемат адвокати, но разностите за това няма непременно да бъдат възстановени напълно от другата страна, ако делото бъде спечелено: вж. точка 2.5.

4.9 Как страна, която не се представлява от адвокат, следва да се подготви за устното изслушване?

Както при всяко изслушване в съда, страната по производството (независимо дали ищецът или ответникът) следва да обмисли предварително аргументите по делото и да се увери, че разполага с всички необходими документи и свидетели за изслушването.

4.10 Как съдът провежда изслушването? – ПР 5.5

Ролята на съда е да определи всички аспекти от процедурата по изслушването. Това означава, че съдът не само решава какви доказателства ще бъдат изслушани и как ще бъдат представени, но и взема решение по всички процесуални въпроси и информира страните за тях. По принцип устното изслушване се провежда чрез използване на технология за комуникация от разстояние, като например видеоконференция или телеконференция, когато съдът разполага с такава технология. Той ще използва наличните технологични средства, освен ако използването на такава технология, имайки предвид конкретните обстоятелства по случая, не е подходяща за справедливото протичане на производството.

Страните не са задължени да правят каквато и да е правна оценка на иска или съответно насрещния иск, това се прави от съда. Освен това съдът във всеки един момент се стреми да се постигне уреждане на случая между страните.

4.11 Кога съдът постановява своето решение? – ПР 6.1

Съдът ще постанови решение, когато бъде изпълнено едно от следните условия:

- когато една от страните не е изпълнила нито едно от изискваните действия в съответния срок в хода на ЕПИММИ и съответно е неизправна страна, съдът може да издаде решение срещу тази

страна при изтичане на въпросния срок: вж. по-долу ПР 6.1.1 и 6.1.2;

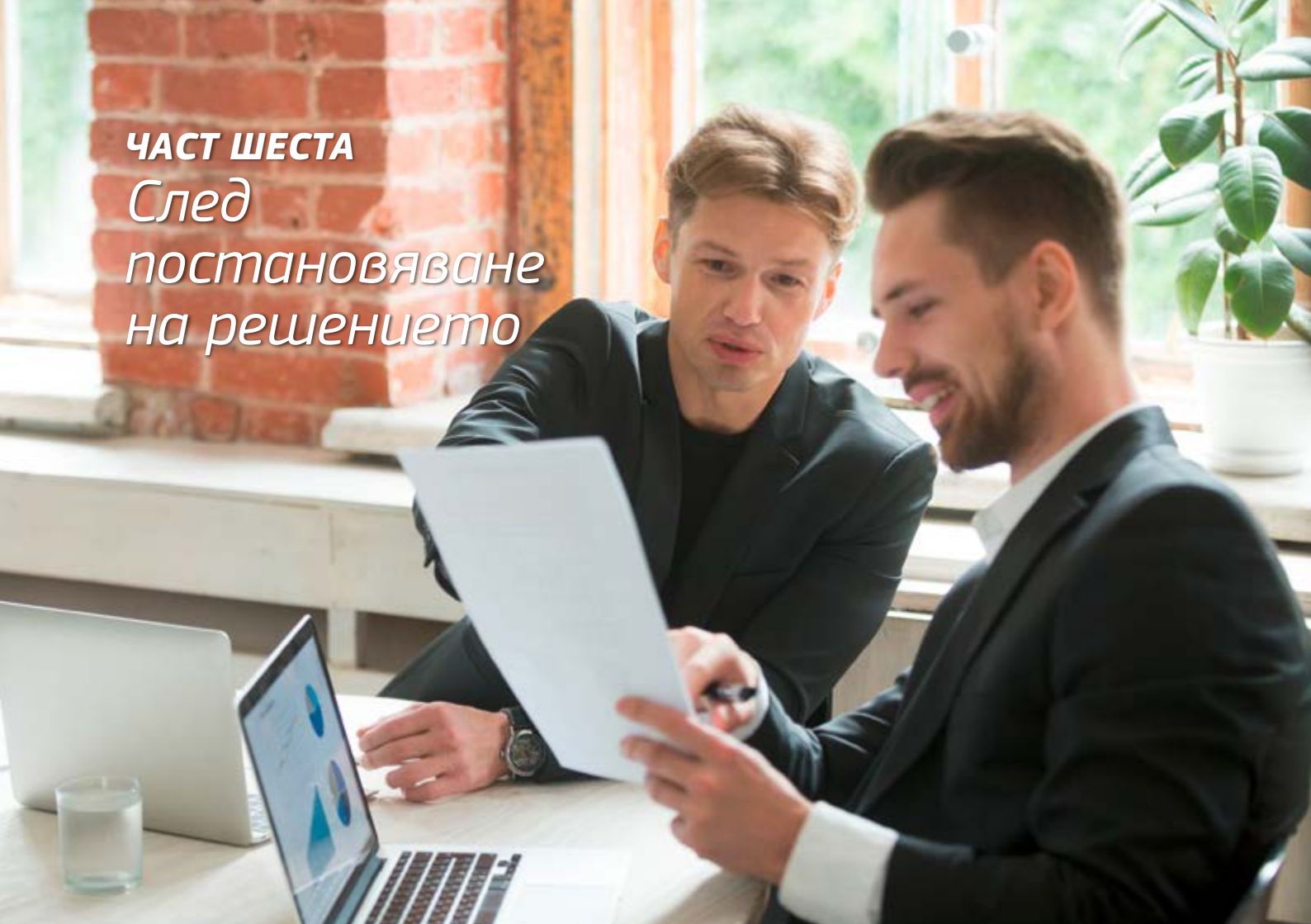
- в срок от 30 дни от получаването на отговора по иска или съответно насрещния иск, когато съдът реши да не се провежда устно изслушване и не изисква допълнителна информация от страните;
- в срок от 30 дни от получаването на цялата поискана от съда информация, когато той изисква допълнителна информация от една от страните и тя предостави информацията в съответния срок;
- в срок от 30 дни от получаването на доказателства, без да се провежда устно изслушване;
- в срок от 30 дни от провеждането на устното изслушване.

Ако съдът не може да произнесе решението в срок от 30 дни, той трябва да предприеме действия, за да произнесе решение възможно най-скоро след това.

4.12 Как страните разбират за решението? – ПР 6.3

Съдът трябва да връчи решението на страните. Обикновено решението следва да бъде връчено незабавно след постановяването му и за предпочитане в сроковете, определени в точка 5.10. Ако решението не бъде връчено на страните в рамките на няколко дни след изтичането на тези срокове, на страните се препоръчва да отправят запитване в съда дали е било постановено решение и, ако това е така, кога е било или кога ще бъде връчено.

ЧАСТ ШЕСТА
*След
постановяване
на решението*

5.1 Какво могат да направят страните след като бъде постановено решението? – ПР 7 и 8

Страната, в чиято полза е било отсъдено, може да предприеме действия за изпълнение на решението. За тази цел решението може да бъде изпълнено в друга държава от ЕС:

- по същия начин както ако е било постановено в тази държава;
- без да се изисква специална процедура;
- без да е необходима декларация за изпълняемост;
- независимо дали има възможност за обжалване;
- без да е необходим пощенски адрес или упълномощен представител в тази държава, и без да се изисква каквото и да е обезпечение.

5.2 Какво се изисква за изпълнение на решението? – ПР 8.2

Страната, която желае изпълнение на решение, трябва да представи копие от решението и заверено от съда удостоверение. Всяка от страните може да поиска от съда да издаде удостоверение относно решението и съдът го издава, като използва формуляр Г.

5.3 На какъв език следва да бъде издадено удостоверението? – ПР 8.1.1 и 8.3.2

Страната, която желае изпълнение на решението, ще трябва да уведоми съда в коя държава членка се предвижда изпълнение и, ако в тази държава има повече от един официален език, конкретното място в държавата. Удостоверението трябва да бъде преведено или придружено от превод на съответния официален език на държавата, в която се иска изпълнение, или на друг език, който тази държава е посочила като приемлив.

При поискване съдът предоставя на страната удостоверението на всеки друг официален език на институциите на Европейския съюз, като използва многоезичния динамичен стандартен формуляр, наличен на европейския портал за електронно правосъдие. Съдът не е длъжен да предоставя превод и/или транслитерация на текста, въведен в полетата за свободен текст на този сертификат; това е задължение на страната, която желае изпълнение на решението, и тя трябва да осигури такъв превод или транслитерация.

5.4 Какви действия следва да предприеме страната, която желае изпълнение на решението, преди да пристъпи към официални мерки за изпълнение?

Би било добре вискателят по делото, тоест страната, в чиято полза е било отсъдено, да проучи всички фактори, които показват дали си струва да се изпълни решението. Разумно е на длъжника по съдебното решение първо да се изпрати официално писмено искане за плащане

или изпълнение съгласно решението, заедно с предупреждение, че ако това не бъде изпълнено, вискателят ще пристъпи към ефективно изпълнение, което неизбежно ще доведе до допълнителни разходи за длъжника.

5.5 Може ли вискателят по делото да научи повече за методите за изпълнение? – ПР 8.5.2

Вискателят има достъп до информация за системите за правоприлагане в държавите от ЕС, на европейския портал за електронно правосъдие. Тази информация е за националните процедури за изпълнение и съдържа имената и адресите на съдебни изпълнители в различните държави.

5.6 Възможно ли е да се обжалва решението? – ПР 7.2

Законодателството на всяка държава от ЕС определя дали е възможно да се обжалва решението. Информация относно възможността за обжалване е налична и на европейския портал за електронно правосъдие.

5.7 Съществува ли някаква възможност решението да бъде преразгледано? – ПР 7.1

Ответникът може да подаде молба за преразглеждане на съдебното решение по ЕПИММИ до компетентния съд в държавата от ЕС, в която е постановено решението, ако:

- исковият формуляр не е връчен на ответника или ответникът не е бил призован да присъства на устното изслушване достатъчно рано, за да има възможност да организира своята защита; или
- ответникът е бил възпрепятстван да възрази срещу иска поради обстоятелства извън неговия контрол или други извънредни обстоятелства, без никаква вина от негова страна.

Преразглеждане не е възможно, ако ответникът не е оспорил решението, когато е било възможно да го направи, по-специално с подаване на жалба.

Искането за преразглеждане трябва да бъде направено в рамките на 30 дни, считано от деня, в който ответникът е бил запознат със съдържанието на съдебното решение и е имал възможност да реагира.

Важна забележка: Не може да се иска преразглеждане на решението в държава, в която е поискано изпълнение на решението.

5.8 Какви са последиците от преразглеждането? – ПР 7.1.2

Ако преразглеждането бъде отхвърлено, съдебното решение остава в сила и може да бъде изпълнено. Ако се установи, че преразглеждането е обосновано, решението се обявява за нищожно и ищецът може да подаде нов иск.

5.9 Може ли да бъде отказано изпълнение? – ПР 8.4

Длъжникът по съдебното решение може да подаде молба до компетентният съд в държавата членка по изпълнението, с която да поиска да бъде отказано изпълнение с мотива, че то противоречи на по-ранно решение, постановено в която и да е държава членка или в държава извън ЕС.

5.10 Може ли изпълнението да бъде ограничено или забавено? – ПР 8.4.3

Страна, срещу която се иска изпълнение на решение, може да подаде молба до съда или компетентния орган в държавата членка, в която е поискано изпълнението, като поиска изпълнението да се ограничи или забави или да бъде определено обезпечение във връзка с изпълнението, ако:

- една от страните е оспорила решение, постановено съгласно ЕПИММИ; или

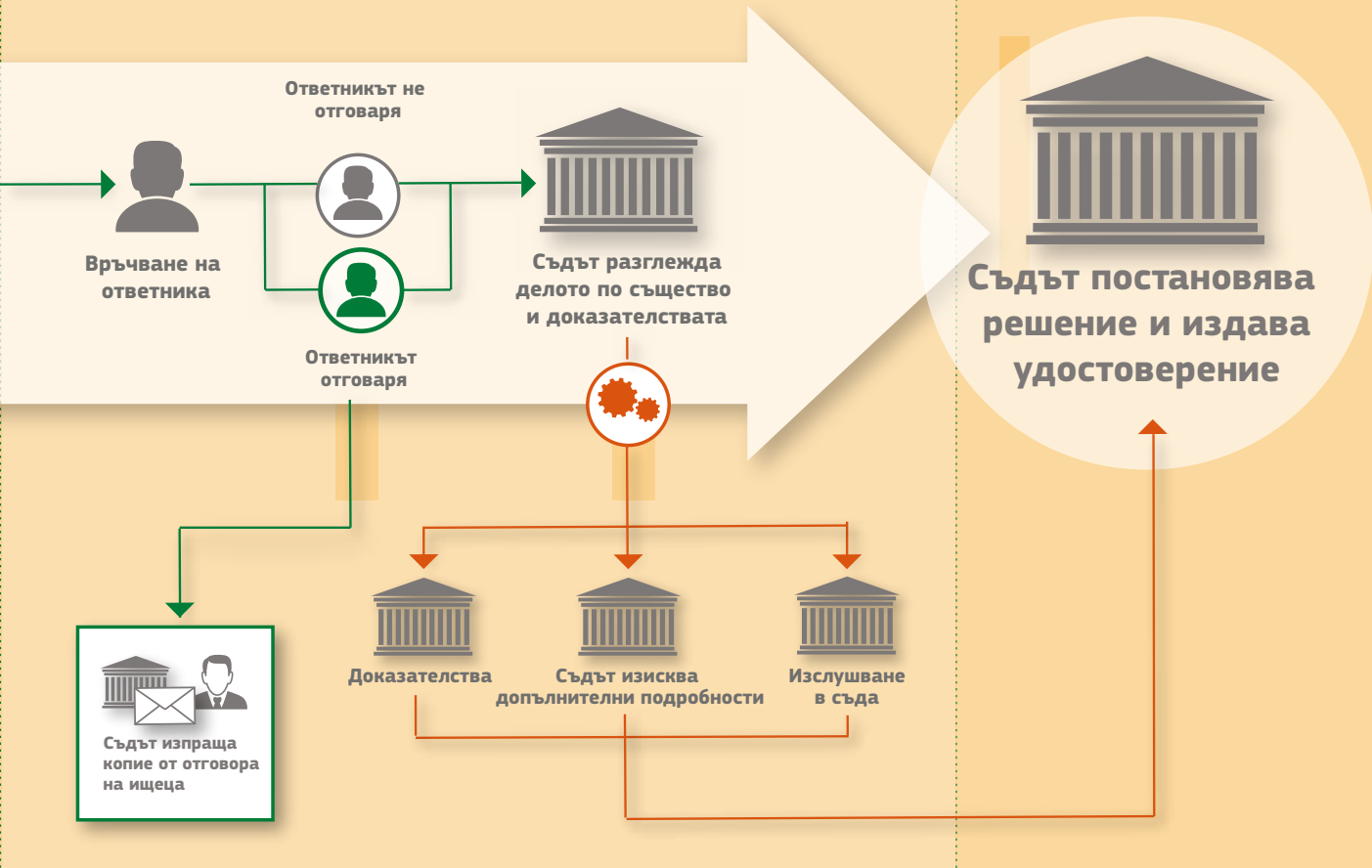
- все още е възможно да се оспори решението; или
- една от страните е подала молба за преразглеждане на решението.

Схема за използване на процедурата

Схемата по-долу е включена, за да се илюстрират основните стъпки при подаването на иск съгласно ЕПИММИ. Целта не е да бъдат показани изчерпателно всички възможни елементи на процедурата, нито да се илюстрират аспектите, които се уреждат по-специално от националното процесуално право на държавите членки.

Процедура за **искове с малък материален интерес**

Референтни материали и връзки

Европейският портал за електронно правосъдие представлява единен портал за достъп до цялата съответна информация за ЕПИММИ; отговорността за осигуряване на информацията относно ЕПИММИ се поделя между държавите членки и Европейската комисия.

А) Формуляри, които трябва да се използват за европейската процедура за иски с малък материален интерес

https://e-justice.europa.eu/content_small_claims_forms-177-bg.do

Б) Национална информация за използването на процедурата, включително компетентните съдилища, и друга информация в съответствие с член 25

https://e-justice.europa.eu/content_small_claims-354-bg.do

Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 година за създаване на европейска процедура за иски с малък материален интерес, изменен с Регламент (ЕС) 2015/2421 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2015 година за изменение на Регламент (ЕО) № 861/2007 за създаване на европейска процедура за иски с малък материален интерес и Регламент (ЕО) № 1896/2006 за създаване на процедура за европейска заповед за плащане.

PRINT	ISBN 978-92-76-08292-7	doi:10.2838/3516	DS-01-19-470-BG-C
PDF	ISBN 978-92-76-03919-8	doi:10.2838/7910	DS-01-19-470-BG-N

За използването или възпроизвеждането на снимки или други материали, за които Европейският съюз не е носител на авторското право, трябва да се иска разрешение направо от носителите на това право.

Снимка на корицата: © Shutterstock

Снимки в ръководството: © Shutterstock

© Европейски съюз, 2019 г.

Възпроизвеждането е разрешено при посочване на източника.

За да научите повече за гражданското правосъдие в ЕС, посетете Европейския портал за електронно правосъдие:
<https://e-justice.europa.eu/home.do?plang=bg&action=home>

Последвайте ни

<https://www.facebook.com/EUJustice/>

https://twitter.com/EU_commission

Служба за публикации
на Европейския съюз

Европейската съдебна мрежа
по граждански и търговски дела

